

A felhő alapú szolgáltatások egyes szerzői jogi
kérdései

2012. november 22.

MIE konferencia

Faludi Gábor

Előzetes megjegyzések

- Nincs végleges álláspont, fejlődésben levő jelenség, technológia
- Örök probléma: 464 U.S. 417 (1984) SONY CORPORATION OF AMERICA ET AL. v. UNIVERSAL CITY STUDIOS, INC., ET AL., új technológia terjedése vs. szerzői jog
- Forrásait is nehéz összeszedni
- – id. FM. nagyszerű előadása az ALAI idei rendezvényén – nagyban támaszkodtam rá,
- - francia kormány megkeresése- válaszhoz kjk anyagok – ebből közös tárgymeghatározó cikk az Infokom és Jog ez évi 3. számában Grád-Gyenge Anikóval, Békés Gergely komoly hozzájárulásával, (Infokom és Jog 2012/3 105-107. Faludi Gábor – Grád-Gyenge Anikó: A cloud computing-alapú szolgáltatások szerzői jogi megítéléséről)
- - az EU egy bizottsági közleménye. 2012/0529 (Com)
- <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=689249:cs&lang=hu&list=689249:cs,&pos=1&page=1&nbl=1&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>
- Egyes idevágó külföldi eseteket fogok illusztrációként felhasználni.
- Több szerzői jogi kérdéskör metszéspontja, amely eléggé mélyen szakszerű tárgyakat érint, bonyolult:
- - Magáncélú másolás, vs. engedélyezett másolás, engedélyköteles többszörözés, lehívásra hozzáférhetővé tétel, elektronikus kereskedelmi tartalom-/és közvetítő szolgáltatások nyújtóinak jogi helyzete, felelősségük határai, jogkimerülés fogalma...
- Iparjogvédelmi szakemberek is – próbálom a lehető legegyszerűbben.

Felhő-technológia/felhő alapú szolgáltatás

- Complex: távoli szerveren, az ügyfélnek csak szélessávú internet hozzáférése, és operációs rendszere van, és esetleg egy kis, az adatbázis kezeléséhez szükséges kliens program. Csak olyan mértékű adatbázis szolgáltatásért fizet, amelyet igénybe vesz (mérés: adatforgalom, idő, stb.)
- Összesen egy másolat szükséges a távoli szerveren, azaz a felhőben, ott történne a naprakész frissítés, PC-vel, notebook-kal, táblagéppel, okostelefonnal egyaránt bárholnan hozzáférhető, ahol van internet kapcsolat.
- Az EU közleménye szerint számítási felhő „adatok interneten keresztül elért, távoli számítógépeken történő tárolását, feldolgozását és felhasználását jelenti a felhőszolgáltatást igénybe vevők saját választása szerinti eszközön”.
- Ma is létezik: például a Facebook, a Spotify és a webalapú e-mail – szolgáltatás (gmail, yahoo, stb.) számítási felhőn alapuló technológiákra épül.

Felhő-technológia/felhő alapú szolgáltatás

- Jellemzők:
- - a hardver (számítógépek, tárolóeszközök) a számítási felhő szolgáltatójának tulajdona,
- - a hardvereszközök használata dinamikusan optimalizált hálózati környezetben történik,
- - a rendelkezésre álló hardver használatának optimalizálása érdekében a felhőalapú szolgáltatást nyújtó szolgáltatók gyakran helyezik át a felhasználói terheléseket (pl. egyik számítógépről a másikra vagy egyik adatközpontból egy másikba),
- · a szervezetek és magánszemélyek ott és akkor férhetnek hozzá tartalmaikhoz és használhatják szoftvereiket – pl. asztali számítógépeken, laptopokon, táblagépeken és okostelefonokon –, ahol és amikor arra szükségük van,
- - az igénybe vevők számára, ha nem „közösségi”, tehát bárki számára szabadon nyújtott a felhőszolgáltatás, dedikált, elkülönített tárolókapacitás biztosítható (locker)
- · a felhőarchitektúra rétegekből áll: hardverből, köztes rétegből (middleware) vagy platformból, valamint alkalmazásszoftverekből + a tárolt tartalom. A szabványosítás különösen a köztes rétegnél fontos, mert ez teszi lehetővé a fejlesztők számára a lehetséges ügyfelek széles körének elérését, illetve kínál választási lehetőséget a felhasználók számára,
- · a felhasználók általában a használat arányában fizetnek a szolgáltatásért,
- · a felhasználók egyszerűen (pl. néhány kattintással másodpercek alatt további tárolókapacitást vehetnek igénybe) módosíthatják az általuk használt hardvereszközök mennyiségét.
- **Óriási előny:** méretgazdaságos, gyors, olcsó, a földrajzi határokat eltünteti, a szolgáltatás rugalmasan alakítható, megvan az elvi lehetőség arra, hogy biztonságosabb legyen, mint a helyhez kötött szolgáltatások (szerverparkban tárolt adat, tűzfalak, vírusvédelem, stb.)
- **Erőmű vs. helyi energia szolgáltatás = felhő vs. helyi IT infrastruktúra**

Felhő alapú technológia

Jogi szempontok

- **Adatvédelem:** adatok vándorolhatnak, közben nincs egységes adatvédelmi jog, közben pedig az adattovábbítást is lehetővé kell tennie. Rendeleti szabályozás.
- **Nem csak jogi- jogszociológiai: beláthatatlan uralom (pl. google – könyvek, könyvtárak egyesített forrása + személyes adatok is)**
- **Szerződési jog:** valójában IT erőforrás-használati szerződés. Teljesen egyoldalú ászf-ek, megtárgyalásuk lehetetlen, rákattintással, vagy úgy sem fogadják el. Tisztázatlan: **adatokkal rendelkezés**, szolgáltatások hibája esetén a felelősség, vitarendezés milyen jog alapján, milyen fórum előtt, közben fogyasztóvédelemre is ügyelni kell. (egy e mail címhez rendelve- kapcsolatok, naptár, tartalom)
- *A közös európai adásvételi jogról szóló rendeletjavaslat: fogyasztói szerződés, tárgya a felhasználó által eltárolható, feldolgozható, elérhető és újból felhasználható digitális tartalom, azaz „digitális formában előállított és szolgáltatott adat, tekintet nélkül arra, hogy ez a vevő által megadott jellemzők szerint történik-e, ideértve az alábbiakat: mozgókép, hanganyag, kép vagy írott digitális tartalom; digitális játékok; szoftverek; valamint a meglévő hardver vagy szoftver személyre szabását lehetővé tevő digitális tartalom” (digitális tartalom), de: „elektronikus hírközlési szolgáltatások és hálózatok, valamint a kapcsolódó létesítmények és szolgáltatások”, illetve az „új digitális tartalom létrehozása és meglévő digitális tartalom módosítása”.*
- *(Előre jelzés: Usedsoft).*
- *Hiány: az adatoknak a szerződés megszűnését követő megőrzése, az adatok közzététele és sértetlensége, az adatok helye és átvitele, közvetlen és közvetett felelősség, az adatok tulajdonjoga, egyoldalú szolgáltatásmódosítás, közreműködő igénybe vétele.*
- Lesznek: minta ászf-ek, külön a fogyasztókra, külön a vállalkozásokra
- **Szabványok egységesítése és tanúsítása(middleware).** Fogyasztó/igénybe vevő foglyul ejtése, adatait nem tudja hordozni.
- Megbízható hitelesítés (bejelentkezés+ fogyasztó által választott jelszó kevés, magasabb szintű biztonságot eredményező szabványok szükségesek.
- Európai Számítási felhő Partnerség +nemzetközi együttműködés.
- **Szerzői jogra:** kevés figyelem az EU közleményben:
- Felhő alapú tartalomtárolás + tartalom hozzáférhetővé tételéhez engedély a jogosultaktól (kjk irányelvet említi). A tartalomtárolás lehetővé teszi a szinkronizációt az engedélyezett tartalommal. Itt kizárja a magánmásolási díjat a Közlemény, mondván, hogy a tartalom szinkronizálása miatt erre nincs szükség.

Szerzői jogi problémák

Lehívásra hozzáférhetővé tétel/magáncélú másolás

- 1) **A szolgáltató szerzői jogi védelem alatt álló, „általa beszerzett” tartalom felhasználását teszi lehetővé**→ha ezt a nyilvánosság számára teszi lehetővé- **lehívásra hozzáférhetővé tétel + többszörözés a „felhőben”, e többszörözés tartós. – engedély köteles**
- 2) A szolgáltató az igénybe vevő által feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmat tárolja, és az igénybe vevő rendelkezésére tartja.
- 2.1. Ha az igénybe vevő nem magánszemély, és a szabad másolásnak nem kedvezményezettje:
 - -saját védett tartalomra tárhelyszolgáltatás,
 - -Idegen védett tartalomra nézve: csak többszörözési engedély alapján töltheti fel a felhőbe
- **2.2. Ha az igénybe vevő természetes személy, vagy a szabad másolás más kedvezményezettje: természetes személy oldaláról:**
- - saját tartalom- csak tárhelyszolg.,
- **Idegen tartalom, ideértve a UGC-t is, ha az idegen tartalmat igénybe vesz:**
- **Padawan nyomán: magáncélú másolás.**
- C-467/08. rendelkező rész, 2. Azok a személyek a méltányos díjazás finanszírozásának teherviselői, akik digitális többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkeznek, és akik e címen érdemben vagy ténylegesen e berendezéseket magánszemélyek rendelkezésére bocsátják vagy ez utóbbiak számára többszörözésre irányuló szolgáltatást nyújtanak, amennyiben e személyek az említett finanszírozás tényleges terhét átháríthatják a magánfelhasználókra.
- Egyszerűen nézve: mindegy, hogy a magánszemély a birtokában levő dologi hordozóra, vagy a szolgáltató tulajdonában álló, de az igénybe vevő rendelkezése alatt álló hordozóra készíti-e a másolatot.→minden, magáncélú másolat rögzítésére használható hordozó egységesen essen az ÚH díj hatálya alá, de: nincs egységes EU szabály, ahol van díj, ott az sem egységes, széles körben vitatják az ipar képviselői (professzionális célra használat kivétele, és általában az áthárítást is).

Szerzői jogi problémák

Lehívásra hozzáférhetővé tétel/magáncélú másolás

- Eltérő álláspont:
- IP TV szolgáltatások kapcsán- Network PVR vs set top box probléma kapcsán:
- Számos Szjt: nem esik a magánmásolás kivétele alá, ha a másolatot a szolgáltató készíti a magánszemély számára = a magáncélú másolás személyhez kötött kivétel (Szjt. 35. §-ának (3) bekezdés).
- Engedélyköteles.
- **RTL v. Save.tv – ProSiebenSat v. Save.tv**
- **No: Internet Video Recorder** eset: esetről esetre kell eldönteni, hogy a másolatot ki készíti. Ha azonban a szolgáltató ellenérték fejében nyújt szolgáltatást (még akkor is, ha maga a másolatkészítés ingyenes), ez nem minősül szabad magáncélú másolásnak, tehát engedélyköteles.
- **SzJSzT: 31/07/1.**
http://www.sztnh.gov.hu/testuletek/szjszt/kereses.html?ok=ok&ugyszam=&szakterulet_id=none&megkereso_id=none&cim=&szoveg=network&birosagi_hatarozat=none
- „ **network PVR**: nem magáncélú másolás, mert a másolat elkészítésében a szolgáltató aktívan és folyamatosan közreműködik, és teljes mértékben irányítása alatt tartja a másolási folyamat elvégzéséhez szükséges komplex technikai-műszaki folyamatot. ...az előfizető mással, a szolgáltatóval készített digitális másolatot a műsorról egy elkülönült, teljes mértékben a szolgáltató által kontrollált zárt műszaki, számítástechnikai rendszeren...
- Kérdés, tehát hogy ki készíti a másolatot a szolgáltató által rendelkezésre bocsátott tároló felületen. (USA- másképp)

Szerzői jogi problémák tárhelyszolgáltatás?

- Ugyanez a szolgáltatás a szolgáltató oldaláról ún. tárhelyszolgáltatás, amely esetében a felelőssége eltiltásra korlátozott, ha nem tud, és nem is kell tudnia a tartalom esetleges jogsértő voltáról, és megfelelő jogosulti értesítés esetén – értesítés-eltávolítás, ez kizárja az eltiltási igény érvényesítését is.
- Kérdés: **meghaladja-e az egyszerű tárhelyszolgáltatást a tartalom rendszerezése**, vagy az, hogy a tartalom rendszerezésére a szolgáltatás lehetőséget nyújt? (Közösségi oldalaknál, videomegosztóknál is)
- **GEMA vs Youtube**: Videomegosztó szolgáltatás: (Hamburg Oberlandesgericht). Ha a szerzői jogosult konkrét, műre lebontott szerzői jogsértést állít megalapozottan, és a videomegosztó szolgáltató nem távolítja el a jogsértő tartalmat haladéktalanul + nem szűri ezt követően az azonosított tartalmat a „Content-ID programmal és szövegszűrő/figyelő programmal, akkor megvalósul a közvetett károkozás (Störerhaftung) a német BGB alapján. Nem elegendő a felelősségkorlátozáshoz, ha a folyamatos figyelést/szűrést áthárítja a videomegosztó szolgáltató a jogosultra. 12 műből 7 esetében született meg az eltiltó döntés. A Störerhaftung a BGB dologi jogi részének az egyik szabálya. Nálunk az Szt. 3.§ útján alkalmazandó Ptk. 341.§ :Károsodás veszélye esetén a veszélyeztetett kérheti a bíróságtól, hogy azt, akinek részéről a veszély fenyeget, tiltsa el a veszélyeztető magatartástól, illetőleg kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére és - szükség szerint - biztosíték adására.
- Új Ptk.:6:518. § [A károsodás veszélye]
- Károsodás veszélye esetén a veszélyeztetett kérheti a bíróságtól, hogy azt, aki a veszélyt előidézte, az eset körülményeihez képest
- a) tiltsa el a veszélyeztető magatartástól;
- b) kötelezze a kár megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére;
- c) kötelezze megfelelő biztosíték adására.

Szerzői jogi problémák: a magáncélú másolat felcserélése jogszerű másolattal

- Ha a természetes személy magáncélú másolata jogsértő forrásból származik:
- SzJSzT 17/2006: a háromlépcsős tesztbe ütközik, ezért nem esik a szabad felhasználás hatálya alá, norma, vagy bírói döntés még nem mondta ki, de:
- Holland ügy: LB: Stichting De Thuis kopie – ACI Adam B.V. e.a. előzetes döntésre a kérdés.
- Arra az esetre, ha jogsértő forrásból származik, és azt nem fedezné az ÜH díj: „match” szolgáltatás: a szolgáltató engedélyt kér a megfelelő jogosultaktól, zene, vagy audiovizuális tartalom hozzáférhetővé tételére, és összeveti az általa tárolt, jogszerűen megszerzett tartalmat a magánszemély által feltöltött tartalommal – kicseréli a fájlt → **lehívásra hozzáférhetővé tétel + tartós többszörözés, utólagos jogsérelem elhárítás, de a magánmásolás megtörtént, tehát a jogsértés még létezhet, csak az anyagi következményeit hárítja el a felhőalapú szolgáltatás nyújtója.**

Szerzői jogi problémák: a magáncélú másolat hozzáférhetővé tétele más személyek számára

- Ha a magáncélú másolat jogszerű → a szolgáltató lehívásra hozzáférhetővé tételt valósít meg, feltéve, hogy a szolgáltatás nyilvánosan hozzáférhető. Ha csak családi kör: határeset.
- Ha a magáncélú másolat nem jogszerű, és a szolg. nem cseréli ki a fájlt: jogsértő lehívásra hozzáférhetővé tétel
- Ha a bármely magáncélú másolatot a szolgáltató kicseréli jogszerű, engedélyezett másolattal és a szolg-t igénybe vevők számára (nyilv. számára) hozzáférhetővé teszi: aggály nélkül lehívásra hozzáférhetővé tétel. Erre fognak is a szolgáltatók engedélyt kérni.

Szerzői jogi problémák: jogkimerülés

- Jogkimerülés: az adott példányra vonatkozóan az első forgalomba hozatalt követően, EGT hatállyal, a további, adásvétel útján történő terjesztésre vonatkozik.
- C 128/11. UsedSoft GmbH kontra Oracle International Corp.
- A terjesztési jog kimerülésének elve nem csak akkor alkalmazandó, ha a jogosult anyagi adathordozón forgalmazza a programjának példányait, hanem akkor is ha azt az internetes oldaláról történő letöltés útján terjeszti.
- Ugyanis ha a szerzői jog jogosultja a vevője rendelkezésére bocsátja a számítógépi program egyik – anyagi vagy immateriális – példányát, és egyidejűleg díjfizetés ellenében licencszerződés megkötésével vevője számára határozatlan időtartamra biztosítja az e példány használatára vonatkozó jogot, azzal ez a jogosult eladja ezt a példányt, és kimeríti a terjesztésre vonatkozó kizárólagos jogát. Az ilyen ügylet ugyanis a példány tulajdonjogának átruházásával jár. Ennélfogva a jogosult ezt követően akkor sem tiltakozhat e példány újraeladása ellen, ha a licencszerződés a további átruházást megtiltja.
- Feltétel: a jogszerű felhasználó a saját példányát köteles törölni. (Használt szoftver értékesíthető).
- **Extrapolálható-e más művekre is (szoftver- irodalmi mű – ebook vásárlás)?**
- Ma még csak szoftverre mondja ki, de teljes zavar: licencia ↔ jogátruházás, műpéldány másolat tulajdonjog ↔ semmilyen szerzői /felhasználási jogosítványt nem keletkeztet. (gyakorlatias, de teljes jogdogmatikai romhalmaz). Jogalkotással oldható meg.
- Kijátszás: a szoftver jogosult felhőszolgáltatást nyújt, azaz nem engedi letölteni – de: biztonsági másolat, kizárja a szerződés, bármikor hozzáférhet + nem engednek határozatlan időre felhasználási jogot, hogy a feltételek nem következzenek be.

Szerzői jogi problémák: jogkimerülés- cloud szolgáltatás

- Kiindulás:
- **Cablevision** Network PVR- távoli személyi műsorrögzítő: Cable vision azért nyert, mert bizonyította, hogy nincs nyilvánossághoz közvetítés. Minden felhasználó a saját számára dedikált tárhelyre rögzítette a műsort, és onnan is nézte vissza. Közvetítés van, nyilvánosság nincs. (Nincs magánmásolási szabad felhasználás, csak azt kellett vizsgálni, hogy van-e nyk.)
- **Aereo**: élő TV műsorok egyidejű továbbközvetítése Internet platform útján, de: minden előfizetőnek megvolt a maga antennája, annyi antennát alkalmazott, ahány előfizetője volt, mindenki a saját „átmeneti tárolójából”, amely névre ki volt osztva, kapta a műsort. Nem jogsértés, mert magán jellegű előadás.

Szerzői jogi problémák: jogkimerülés- cloud szolgáltatás

- **Zediva:** megvásárolt CD-ket, DVD-ket, ezeket kínálta fel IP platform útján meghallgatásra (streaming szolgáltatás) az előfizetőknek. (DVD egy igen hosszú vezetékkel ellátva). Elbukott, mert a forrás DVD-ket többször, több előfizető számára is felhasználta. Ha az előfizetők töltötték volna fel, és ugyanők nézték volna meg ismét, akkor használható lett volna a Cablevision döntés. Nyilvánossághoz (szukcesszív) közvetítés volt.
- **Amazon, Google, Apple: felhő alapú szolgáltatás, ebből Amazon és Apple kér engedélyt, Google pedig a tárhelyszolgáltató kivételére kíván hivatkozni.**

Szerzői jogi problémák

jogkimerülés + felhőszolgáltatás

- **ReDigi:** "the world's first online marketplace for used digital music".
- A szolgáltatás: aki elunja a digitálisan tárolt zenei tartalmat, az átadhatja Redigi-nek, aki viszont eladja a vevőnek: Redigi: stream hozzáférést nyújt, DRM-mel lemásolja, törli az „eladó” számítógépéről, megszünteti az eladó hozzáférési jogát a fájlhoz, és hozzáférést enged a vevőnek, feloldva a DRM-et a vevő számára.
- Az eladó „felhasználó” feltöltése nem minősül ny-hoz közvetítésnek, szabad felhasználás (fair use).
- Ugyanennek a magánpéldánynak egy másik személy részére történő „értékesítése” – a letöltés lehetővé tétele (a kulcs átadása)- nem nyilvánossághoz közvetítés mert csak egy meghatározott személy, a maga számára végzi a letöltést.
- A jogosult (EMI): nem garantálható, hogy a feltöltő személy számítógépén nem maradt példány, mert előtte átmásolhatta + Redigi nem tudja igazolni, hogy a letöltő ugyanazokat a biteket és bajtokat kapja meg, ami a feltöltő számítógépén volt – a jogkimerülés analógiája nem alkalmazható.